

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philosophistæ Seu Excerpta Pauca Ex Multis Libris, Thesibus, Dictatis Theologicis

[S.l.], [ca. 1692]

1686. Collegium Camberiense.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39173

rationes, & ad exemplum allatum dico, ea solum mala posse implicite esse, voluntaria illi homini quæ confuse saltem apprehendit; qualis est, v. g. contractio brachii vel submersio; non verò ea quæ ne confuse quidem poterant apprehendi.

Neque dicas cum Oviedo quòd sicut ad hoc ut actus sit meritorius, gloriæ sufficit virtualis, relatio in Deum inclusa in tendentia ad actum honestum; sic ut sit dignus pœna æterna non requiritur actualis Dei notitia.

Resp. neg. paritatem, quia actus bonus mereretur gloriam v. g. quia est factus ab amico & est supernaturalis; unde est evidens disparitas.

Sequitur, divisionem peccati actualis in Philosophicum & Theologicum, ratione cognitionis diversæ, esse bonam; quia fit per membra vera, immediata, formaliter opposita, & adæquatè dividentiã.

COLLEGIUM CAMBERIENSE.

Anno, ut putatur, eodem seu 1686. Camberiensis 1686. Theologia Professor in Societatis Collegio idem dogma fusè explicuit. Observandum porrò Professore istum non modò possibilitatem peccati purè Philosophici ex professo probare; sed etiam asserere actu dari ejusmodi peccata merè Philosophica de quibus & plura singularia docet quæ in denuntiatione V. scitè observata sunt. Sic igitur ille Philosophista Philosophizat in Tract. de peccatis disput. 2. q. 1. De peccato Philosophico & Theologico.

Peccatum potest considerari quatenus est malum purè morale & disconvenientia cum regula rectæ rationis indicante & ostendente deordinationem in actu: vel potest considerari quatenus est offensa Dei: & tunc non est tantum contra regulam rationis indicantem, sed etiam contra eandem prout est imperans aut vetans aliquod objectum; quia actus veritus habet oppo-

I. I. I.
PARS.

oppositionem cum lege divina positiva, aut etiam cum lege aeterna. De utroque agimus.

Articul. 1. de peccato purè morali.

Pramitto 1. per peccatum purè morale seu Philosophicum me intelligere actum in cuius objecto nulla apparet turpitudine, nisi illa quæ consistit in oppositione cum natura rationali; adeo ut illud peccatum sit tantum contra regulam rationis dirigentem, quæ bonum vel malum cognoscitur: qui enim ex hoc solo lumine operatur nullum agnoscit superiorem cuius imperium violetur.

Pramitto 2. Dari illud peccatum Philosophicum: quia cum nihil sit aliud quam actus liber hominis vel Deum invincibiliter ignorantis, vel ad Deum vel ejus legem nullo modo advertentis, qui naturæ rationali advensetur; certè talis actus potest dari. Nam si nullus esset Deus, adhuc homo existens posset agere contra iudicium rationis: tale enim peccatum esset tantum contra legem dirigentem, non autem imperantem; quia tunc nullus agnosceretur superior præcipiens aut prohibens talem actum.

Difficultas jam est an illud peccatum posset dici mortale, & an esset offensa Dei formaliter. Quoad primum certum est, quod si nomine peccati mortalis intelligatur illud quod affert mortem animæ, non potest dici mortale. Si verò intelligatur gravis deordinatio contra regulam rationis juxta prudentum æstimationem, in eo sensu potest dici grave & mortale in genere peccati Philosophici.

Dico primò. Peccatum Philosophicum non esset offensa Dei formaliter. Probatum primò. Potest rusticus doceri statim ab ipso rationis usu nullum esse Deum, & aliqua objecta esse turpia. Si operetur contra dictamen rationis, quo novit turpitudinem illorum objectorum, certè non operabitur contra legem aeternam Dei, quam ignorat invincibiliter. Imò haberet errorem invincibilem contra illam, putans

tans

tans esse chimeram Deum adstruere, & consequenter legem illius. Ergo illa actio non esset formaliter offensa Dei. III.
PARS.

Probatum secundò. Ut offensa Dei sit formaliter talis debet esse voluntaria: Sed ignorantis invincibiliter Deum ac legem illius offensa non potest esse voluntaria. Ergo &c. Confirmatur. Occidens hominem quem ignorat invincibiliter esse Patrem, facit formaliter homicidium; non tamen facit formaliter parricidium. Ergo ignorans invincibiliter Deum & ejus legem, operans tamen contra rationem, non peccat formaliter contra Deum. Probatum consequentia. Ille ideò non est formaliter parricida, quia sine cognitione & advertentia ad Patrem non potest esse formaliter Patris offensa. Ergo etiam sine advertentia ad Deum non potest esse formaliter offensa Dei, sed tantum materialiter. Quia cum natura humana sit quædam participatio naturæ Divinæ, qui unam offendit, offendit quoque materialiter alteram.

Objicies primò. Ibi est offensa Dei formaliter ubi est indignatio & aversio in Deo propter ipsum peccatum. Atqui ex peccato pure morali est indignatio & aversio in Deo. Ergo &c. Probatum Major. Ibi est offensa Dei formaliter ubi Deus habet jus indignandi quasi ipse offendatur. Sed hoc est &c. Ergo &c.

Respondeo negando utramque majorem: quia Deus non habet jus indignandi quasi offendatur; sed tantum quatenus tale opus adversatur rationi. Aliud enim est Deum improbare & odisse actionem malam & aliud ab actione mala offendi. Odit omnem actionem malam secundum proportionem malitiæ; non autem odit, nec potest odisse ut rem sibi adversantem, quæ de facto non adversatur formaliter propter ignorantiam invincibilem vel nullam omnino advertentiam.

Instabis primò. Pæna à judice lata in eos qui aliquid fecerint potest incurri quamvis nesciatur esse lata

lata. Ergo etiam potest esse formaliter offensa quamvis nesciatur offendi formaliter.

Respondeo, quod si probari posset ignorantia legis & pœnæ latæ, pœna non posset infligi homini qui non posuisset actionem si scivisset illam esse prohibitam sub tali pœna.

Instabis 2. Sicut filius propter crimina offendit Patrem formaliter, licet non advertat ad periculum incurrendi Patris indignationem, ita & peccans Philosophicè offendit Deum formaliter, licet non advertat ad Deum ejusque indignationem & legem.

Respondeo, quod licet filius non advertat ad Patrem, Pater tamen contra filium rationabiliter indignatur: & in hoc sensu dicitur Pater verè offensus ob crimina filii, actio tamen filii non est formaliter offensa Patris, sicut esset si sciens & ridens illam displicere Patri adhuc committeret illam malam actionem. Ita omnia peccata licet fiant cum ignorantia & inadvertentia inculpabili Divinæ offensionis & indignationis, adhuc offendunt Deum, quia omnia ei displicent & dant causam justam indignationis; non tamen contrahunt in eo casu malitiam formalem offensæ Divinæ; quia hæc malitia non potest refundi in actum nisi cognoscatur, cum sine cognitione non possit esse voluntaria. Undè nego antecedens: & talis offensa in prædicto casu respectu Patris & Dei, erit tantum materialis, non verò formalis.

Objicies 2. Deus ut autor naturæ potest justè conqueri de peccatore etiam invincibiliter ignorante, & esse vindex illius peccati. Ergo formaliter est offensa Dei. Probatur antecedens. Tam illius potest esse vindex, quam Pater potest esse vindex scelerum filii, licet ille peccaverit sine formali advertentia ad offensam patris.

Respondeo distinguendo Antecedens. Potest esse vindex ut peccati contra naturam rationalem admissi; concedo Antecedens: contra se admissi; nego Antecedens.

dens. Ad probationem similiter dico Patrem posse I I I
PARS.
punire filium ob peccatum contra rationem admis-
sum; quia ad eum pertinet videre ne quid tale peccetur. Tamen non potest punire quasi sit formaliter
offensus.

Instabis. Ut actus bonus sit meritorius de condigno, non requiritur expressa ad Deum relatio, sed sufficit virtualis inclusa in tendentia ad objectum Honestum. Ergo ut actus malus sit demeritorius, non requiritur expressa notitia oppositionis cum voluntate Dei, sed sufficit inclusa in cognitione oppositionis ad naturam rationalem. Consequentia est certa: quia plus requiritur ad meritum, quàm ad demeritum.

Respondeo. Transeat Antecedens, de quo alibi; nihil tamen concludi; quia sicut nihil mereretur de condigno qui honestè ageret cum ignorantia invincibili Dei, ita nec demeretur qui Deum ignoraret. Si tamen Deus cognoscatur, actio bona erit meritoria, & mala erit demeritoria. Deindè nego paritatem, quia bonum ex natura sua est referibile; offensa autem non refertur simpliciter ex oppositione actus, sed ex oppositione actus offendentis.

Objicies 3. Paulus 1. ad Corinth. agens de his qui excluduntur cœlo, solum nominat fornicarios, adulteros &c. nec dicit quod illi debeant habere cognitionem offensi Dei. Id quod etiam constat ex Patribus Deinde peccatores omnes vocantur prævaricatores.

Respondeo, à Paulo & Patribus intelligi id quod ferè in omnibus peccantibus commune est, dari saltem in eis notitiam Dei cui homo advertit se displicere per peccatum.

Dico 2. Peccatum Philosophicum non est condignum pœnâ æternâ. Probatur 1. Ille actus Philosophicè tantùm malus non est aversio à Deo. Ergo &c. Probatur Antecedens. Tune est aversio quando amor creaturæ est saltem interpretativè supra Deum. Sed sine cognitione non potest creaturæ amor esse supra
Deum;

III.
IARS.

Deum; quia amor est essentialiter voluntarius, & repugnat amor unius supra aliud cum ignorantia invincibili alterius extremi. Quomodo enim fiet comparatio inter extrema, si illa sunt incognita.

Dices esse aversionem seu aberrationem in eo quod ponitur impedimentum, ne ad Deum accedatur,

Sed contra. Primò non est impedimentum formaliter, cum non noscatur ut tale, sed ad summum materialiter. Contra 2. Cum peccato Philosophico potest esse perfectus accessus, nempe amor ad Deum. Ergo illa aberratio non est impedimentum. Probatur Antecedens. Cum voluntate furandi centum (nummos) in ignorante Deum invincibiliter potest esse amor Dei perfectus, si ita sit ille dispositus, ut velit furtum contra rectam rationem, nollet tamen si sciret à Deo prohibitum & ei displicere; quia eum sic amat ut nullo modo velit ei displicere. Sed potest esse ita dispositus, Ergo &c.

Probatur 2. Ut esset condignum pœna æterna, deberet esse offensa saltem secundum quid infinita. Sed non est; Ergo &c. Probatur Minor; Gravitas offensæ sumitur à gravitate personæ quæ offenditur per cognitionem proposita. Sed natura rationalis per cognitionem finitam repræsentata est ea solum quæ offenditur. Ergo est ea, unde debet peti gravitas; quæ proinde nihil habet unde fiat secundum quid infinita. Nam licet à parte rei sit participatio legis æternæ, imò & quædam illius promulgatio; in ordine tamen ad determinandam offensam perinde se habet ac si nullus esset Deus: quia ignorantia invincibilis excusat ab eo omni quod ignoratur: hic autem ignoratur Lex Divina. Ergo non violatur formaliter.

Objicies primò. Qui se projicit in foveam v. g. eo ipso se exponit omni eventui; ita ut quidquid ei mali postea contigerit sit illi saltem implicite voluntarium. Ergo qui cognoscens peccatum esse quoddam grave malum contra rationem, illud tamen ad-

mittit.

mittit; implicite vult omnia mala quæ in peccato re- I I I.
periuntur. Ergo ratio offensæ Dei erit ei implicite PARS.
voluntaria, licet invincibiliter ignoret Deum, ideo
que erit dignus pœnâ æternâ.

Respondeo primò. Nos loqui etiam casu quo non
esset Deus, & tunc non esset ejus offensæ.

Respondeo 2. Si se projiciens in foveam ad hostem
fugiendum, quem putat esse alibi, certè non erit ei
voluntarium incidere in hostem: ita si peccans Phi-
losophicè excludat omnino rationem offensæ Dei ab
eo actu, ea offensæ non potest dici ei voluntaria.
Præterea, ea tantùm mala se projicienti possunt im-
plicitè esse voluntaria, quæ saltem apprehendit con-
fusè: illa autem quæ nec confusè poterant apprehendi
& consequenter quæ non venerunt in mentem, non
possunt esse voluntaria, quia voluntarium non est
sine cognitione saltem implicitâ. Ita peccans in no-
stro casu, si purè invincibiliter de ea offensæ non cog-
itaverit, non erit illi voluntaria; & consequenter
nec dignus pœna æterna.

Instabis. Ratio offensæ Dei non est quid separa-
bile à peccato purè morali. Ergo peccatum morale
est offensæ Dei saltem implicite.

Respondeo negando Antecedens, vel potius distin-
guendo. Offensæ Dei objectivè, materialiter & fun-
damentaliter sumpta, non est separabilis, concedo
Antecedens: Formaliter sumpta, nego. Unde colliges
rationem offensæ Dei esse tantùm circumstantiam
junctam peccato jam constituto.

Objicies 2. Illud peccatum esset gravius veniali
facto à fidei. Ergo cùm veniale puniatur pœna
temporali, Philosophicum deberet puniri pœna æter-
na.

Distinguo Antecedens. Esset gravius materialiter
& Philosophicè, concedo Antecedens. Formaliter &
Theologicè, nego Antecedens. Imò grave Philoso-
phicum quantumcùmque crescat, nunquam æquabit

minimum veniale Theologicum; quia sunt diversi ordinis. Qua verò pœna puniretur à Deo, non est nostrum divinare.

Instabis, Deus magis odit grave Philosophicum, quàm veniale Theologicum. Ergo debet punire gravius.

Respondeo distinguendo Antecedens. Magis odit in ratione offensæ divinæ, nego Antecedens. In ratione peccati moralis concedo Antecedens. Unde qui peccaret contra rationem, esset quidem objectum divini odii ut moraliter malus, sed non ut inimicus Dei: & consequenter non esset objectum inimicitiae divinæ, sed tantum displicentiæ.

Quæres, cum requiratur advertentia ad Deum & ejus legem ut sit peccatum Theologicum, an illa circumstantia debeat explicari in confessione.

Respondeo non debere; quia non potest non esse talis advertentia in homine fideli. Imò vix est ullus infidelis in quo non sit aliqua confusa cognitio Dei & legis ejus si vixerit aliquamdiu: quam cognitionem appellat Tertullianus animæ à primordio dotem, quia innata aliquo modo & implantata homini est. Infidelis ergo cognoscit implicitè se violare legem supremi alicujus Domini, quoties cognoscit se moraliter malè agere, ideòque peccat mortaliter.

COLLEGIUM DIVIONENSE.

MONITUM.

1686.

Ea pars scriptorum famosi hujus Jesuitæ Francisci Munier, quæ Philosophicum peccatum attinet, jam diu est cum expectatur ab omnibus, ad eam nimirum publicandam Jesuitis ipsis publica se olim sponsione adstringentibus. Sed frustra expectatur; cum emissæ tenui illorum particula, eaque non nativo, sed in verso ordine disposita, promissis suis se statisse Philosophistæ nostri gloriantur.

Istæ